

Levočský príbeh viery

Takmer pol milióna veriacich sa včera napriek nepriaznivému počasiu zúčastnilo na hlavnej slávnostnej omši na Mariánskej púti v Levoči pri príležitosti sviatku Navštívenia Panny Márie. Pápežské pozhnanie odovzdal apoštolský nuncius na Slovensku Mario Giordana. Hlavný celebrant, košický arcibiskup a metropolita Bernard Bober vo svojom príhovore zdôraznil, že dnešná slovenská rodina prechádza ťažkými skúškami kresťanskej viery. „Niektorí podľahli náboženskej ľahostajnosti a štýlu života, akoby Pána Boha nebolo. Zanechali náboženskú prax, vzdialili sa viere v Krista,“ uviedol počas kázne košický arcibiskup. V celosvetovom meradle sa podľa neho cirkev už dlhšie zaoberá týmito problémami

a hľadá pre týchto ľudí primeranú pomoc. Veľký pápež, blahoslavený Ján Pavol II., ktorý navštívil Levoču v roku 1995, urobil podľa Bobera z tejto náročnej úlohy jeden z nosných pilierov svojho učenia, ktoré nazval „nová evanjelizácia“. Súčasný pápež Benedikt XVI. na pomoc obnovy viery zriadil pápežskú radu pre novú evanjelizáciu a tejto téme zvolal biskupskú synodu, ktorá bude v októbri budúceho roku. Bernard Bober vyzval prítomných, aby načerpali nové sily, novú odvahu a išli najskôr za vlastnými príbuznými, potom za priateľmi či kolegami v práci a vyrozprávali im svoj príbeh viery. „Kto tomuto svetu povie, kto je Boh a aký je Boh?“, opýtal sa vo svojej kázni Bober.

Šport, 4.7.2011

Levoča: Pol milióna pútnikov

Takmer pol milióna veriacich prišlo dnes na vyvrcholenie Mariánskej púte do Levoče. Spreádzala ju zima, dážď a prudký vietor. Košický arcibiskup Bernard Bober zdôraznil, že dnešná slovenská rodina prechádza ťažkými skúškami kresťanskej viery.

Mariánska hora v Levoči sa už tradične prvý júlový víkend v roku stáva magnetom pre tisícky veriacich celého Slovenska. Už počas týždňa putujú do Levoče skupiny ľudí zo všetkých kútov Slovenska.

František Dluhoš, dekan: „Včera na otvárací deň bolo okolo 250 000 a teraz medzi 450 až 500 000.“

Pútnička: „Zmokli sme, zima, mrzli sme, ale opláti sa.“

Redaktor STV: „Odkedy ste tu?“

Pútnička: „Včera sme došli a dneska sa vraciame.“

Pútnik: „My sme prišli včera, tak jemne mrholilo po ceste, ale v pohode.“

Redaktor STV: „Pre mnohých je púť do Levoče už neodmysliteľnou súčasťou začiatku leta.“

Pútnička: „Jedine tu nachádzame silu a to neviem ani predstaviť, aby

som tu nebola. Každý by mal a najviac mladí.“

Pútnička: „Takú energiu do života, do ďalšieho dňa, do ďalšieho týždňa.“

Bernard Bober, košický arcibiskup: „Je to naozaj akosi také miesto, kde ľudia vedome akosi vystupujú hore, ako keby naozaj na druhej strane aj testovali nielen fyzické svoje sily, ale aj duchovné sily.“

Redaktor STV: „Chrám, ktorý v roku 1984 Ján Pavol II. povýšil na Baziliku Minori, je zasvätený Panne Márii. Práve jej veriaci adresujú svoju vďaku i prosby.“

Pútnik: „Ja mám za čo poďakovať Panne Márii. Za ochranu a za zdravie.“

Pútnik: „Keďže budeme mať svadbu, takže aj za ten spoločný život, náš spoločne.“

Redaktor STV: „Ak sa pýtate na dôvody, prečo stráviť dva dni v zime a v daždi, skúste sa prejsť po Mariánskej hore v Levoči a pochopíte, že týchto ľudí spája jeden dôležitý spoločný pocit. Radosť a pokoj vyplývajúce z viery.“

Matúš Jaco

STV 1, 3.7.2011

Prišlo 500-tisíc ľudí z celého Slovenska

Levočská púť na Mariánskej hore - duchovno i dobrý biznis

LEVOČA - Neodradilo ich ani sychravé počasie. Počas víkendu sa v Levoči na Mariánskej hore stretli státisíce pútnikov. Prišli autami, autobusmi, vlakmi, ale aj peši z rôznych kútov Slovenska. Ich cieľom bolo zúčastniť sa bohoslužieb, ktoré prebiehali nepretržite od sobotňajšieho popoludnia až do nedeľňajšieho predpoludnia. Niektorí však Mariánsku púť pochopili aj ako možnosť, aby si privyrobili.

Pútnici prichádzali do Levoče z každej svetovej strany. Mladí Košičania vyrazili v piatok ráno, aby boli v Levoči v sobotu podvečer. „Je to zážitok a neľutujeme, že sme sa vydali na pochod,“ zhodli sa, keď prechádzali obcou Klčov a do cieľa cesty im chýbalo ešte 10 km. Našli sa aj takí, čo peši prekonalí až 120 km. „Prišli sme z Dolného Kubína.“

Putovali sme od stredy do soboty. Je tu úžasná duchovná atmosféra, vychutnávame si to. Náš pochod mal veľký zmysel,“ tešili sa Eva (17) so Zuzanou (21), ktorým neprekážal ani drobný dážď a na Mariánskej hore sa pred ním schovávali pod spoločným pršíplášťom. Noc prečkali v škole.

Množstvo pútnikov však stanovalo priamo na mieste pri Chráme Navštívenia Panny Márie a zúčastnili sa i na nočných bohoslužbách. Odhaduje sa, že na Mariánskej hore sa počas víkendu vystriedalo viac ako 500-tisíc ľudí. To využil i Mestský úrad Levoča, ktorý uzatvoril všetky uličky a za každé odparkované auto vyberači inkasovali po 2 eurá. Pútnikov sa snažil upútať aj zdravotne postihnutý muž. Presviedčal ich, aby mu prispeli na nové protézy a každému, kto tak urobil, zašepkal, že Boh ho za to bude milovať.

Darilo sa aj predavačom suvenírov s vyobrazením svätých, ich stánky obliehali desiatky kúpychtiých ľudí. Púť vyvrcholila v nedeľu o desiatej predpoludním slávnostnou svätou omšou.

(nov)

Nový čas, 4.7.2011

Počas víkendu prídu do Levoče tisícky veriacich

Do Levoče prídu cez víkend tisícky veriacich, ktorí sa rozhodli putovať k bazilike na Mariánskej hore. Vodiči sa musia pripraviť na obmedzenia v doprave, železnice naopak vypravajú posilové vlaky. Pokračuje Ivana Ratkovská.“

Ivana Ratkovská, redaktorka: „Traja priatelia, Peter, Bystrík a Pavol kráčajú od soboty. V nohách majú 260km a Vernár bola v poradí 73. obec, ktorú zdolali. Cez lesy Slovenského raja dôjdu do Levoče zajtra napoludnie.“

Bystrík, pútnik: „No najprv so bol optimista, potom som vyzýval všetkých svätých v polovici, no ale teraz je to už dobré.“

Ivana Ratkovská, redaktorka: „Na púť k Mariánskej hore Bystríka nahovoril Peter Gajdoš z Michala nad Žitavou.“

Peter Gajdoš, pútnik: „Zo dňa na deň je to horšie. Cítiť tú váhu ruksa-kov.“

Stretávame kopec zaujímavých ľudí, povzbudí to nás a upevní to tak vo viere. Je to púť, ktorá je obetovaná za naše rodiny, príbuzných, dá sa povedať že za celú našu farnosť, za celé Slovensko.“

Ivana Ratkovská, redaktorka: „K bazilike na Mariánskej hore okrem troch priateľov smerujú tisícky veriacich. Levočský dekan František Dlu-goš očakáva aj vzácnu návštevu.“

František Dlu-goš, dekan v Levo-či: „Púť v roku blahoslaveného Jána Pavla II., tak po prvýkrát príde apoš-tolský nuncijs, arcibiskup Mario Gi-ordana.“

Nebol ešte, pozdravné posolstvá dával, ale nebol ešte osobne na púti, príde prvýkrát.“

Ivana Ratkovská, redaktorka: „Počas púte na Mariánsku horu opäť ožije Levočanka. Zrušený motorový vlak zo Spišskej Novej Vsi do Levoče vypravajú železnice mimoriadne v sobotu aj v nedeľu. Vodičov čakajú obmedzenia a obchádzky.“

Miroslav Vilkovský, primátor Levoče: „Sú pripravené všetky zložky, to znamená štátna polícia, hasiči, záchranná zdravotná služba. Čo sa týka obmedzení, mesto bude uzavreté s tým, že do mesta budú púšťaní len pútnici.“ **Rádio Slovensko, 3.7.2011**

Levočská púť a nová evanjelizácia

Slávnostnou omšou vyvrcholila na Mariánskej hore tohtoročná Levočská púť. Patrónku Slovenska si dnes prišlo uctiť takmer pol milióna slovenských i zahraničných pútnikov. Neodradilo ich ani mimoriadne chladné počasie.“

Na najznámejšie pútnické miesto na Slovensku už od rána v Levoči prúdili stovky veriacich.

Anketa- pútnici:

Opýtaný 1: „Pozdraviť Pannu Máriu.“

Opýtaný 2: „Poprosiť Pannu Máriu o zdravie, o pomoc.“

Opýtaný 4: „Pešo z Košíc do Levoče 80 kilometrov.“

Redaktor: „Na vrchol Mariánskej hory si vyšliapali aj 80-tnici.“

pútnici, starší ako 80 rokov: „Ja každým rokom chodím pokiaľ vládzem.“

Redaktor: „Čo vás privádza na Levočskú púť toho roku?“

pútnici, starší ako 80 rokov: „Panenka Mária.“

Redaktora: „Koľko rokov máte ujo?“

pútnici, starší ako 80 rokov: „84.“

Redaktor: „Slávnostnú odpustovú omšu pri Bazilike navštívenia Panny Márie celebraval košický arcibiskup metropolita Bernard Bober. V kázni

upozornil na potrebu novej evanjelizácie. Cirkev by sa v rámci nej mala viac prispôbovať dobe.“

Mons. Bernard Bober, košický arcibiskup, metropolita: „Je iná doba, kedysi možnože stačilo, že kňaz bol na fare a v kostole ľudia prišli za ním a dnes je to veľmi dôležité, aby sme vedeli naozaj evanjelium ponúknuť ľudom, lebo to je naša úloha.“

Redaktor: „Presne pred 16 rokmi stál na Mariánskej hore pred pútnikmi aj nedávno blahorečený Ján Pavol II. Aj na tieto chvíle sa dnes spomínalo.“

Mons. Bernard Bober, košický arcibiskup, metropolita: „To bolo také imponantné, keď tu na tejto hore mohol povedať, tu som tak túžil a tu som a bol veľmi vďačný.“

AA: „On nám pomohol isto.“

AA: „Bol Slovan tak ako my.“

Redaktor: „Aj kvôli chladnému počasiu zdravotní záchranári v 32 hodinovej službe počas púte ošetrili o 30 pacientov menej ako pred rokom.“

MUDr. Peter Šterbák, lekár: „Mali sme 50 pacientov, boli to tri epileptické záchvaty a okrem toho to boli nejaké drobné bolesti svalov, kĺbov, kostí a kolapsové stavby.“

Marek Baláž

TV Markíza, 3.7.2011

Pútnici - seniory na Mariánskej hore

Mariánska hora v Levoči sa dnes opäť zaplnila pútnikmi seniormi z celého Slovenska. Počasie na rozdiel od nedeľnej hlavnej mariánskej púte vyšlo.“

Redaktorka: „Za touto Matkou božou levočskou každoročne prichádzajú stovky pútnikov. Seniory sa dnes na miesto dopravili autobusmi, posledných pár metrov k bazilike ich istili zdravotnícke palice a modlitba Zdravas, Mária.“

Pútnička: „Dodáva silu a to je aj svedectvo pre celú moju rodinu, v ktorej mi pánboh pomáha.“

Pútnička: „Trochu sily a povzbudenie, lebo potrebujeme to.“

Redaktorka: „Tí zdatnejší zvládli 2-kilometrovú cestu na vrch po svojich za hodinu. Na mieste prosili o zdravie, pokoj a pohodu v rodinách. Slzy sa objavili v každom oku pútnika.“

Pútnik: „Boli sme na spovedi a sme

čistejší.“

Pútnička: „Všetko najlepšie, že by nám vyprosila.“

Kňaz: „...rodičov držať v úcte, treba ich opatrovať aj keď bude to na úkor trebárs dovolenky.“

Redaktorka: „Starobu dnešný kaza- tel' biskup Tondra označil ako vek, za ktorý sa netreba hanbiť.“

František Tondra, kňaz: „Máme tiež tak prijať to, čo nám život prináša, lebo to je vlastne Božie volanie.“

František Dlu-goš, kňaz: „Sú našim vzorom, našim príkladom obetavosti.“

Redaktorka: „Seniory, ktorí sem docestovali aj napriek ôsmim či deviatim krížikom na chrbte, dnes svojou trepezlivosťou a nadšením dokázali, že dokážu tromfnúť aj tých mladších. Na Slovensku je ešte dosť Slovákov, ktorí Mariánsku horu ešte nikdy nenavštívili. **Diana Murdziková, STV 1, 7.7.2011**

Príde Benedikt XVI. na Slovensko?

Slovensko sa na budúci rok zrejme dočká prvej návštevy pápeža Benedikta XVI. Šanca, že k nám príde osláviť 1 150. výročie príchodu Cyrila a Metoda, sa podľa prezidentského paláca a Konferencie biskupov Slovenska zvyšuje.

Oficiálny pozývaci list odišiel do Vatikánu ešte vlni. Podľa oficiálnych reakcií by Benedikt XVI. naše pozvanie mohol s najväčšou pravdepodobnosťou prijať. „Svätý Otec reagoval pozitívne na naše pozvanie, no termín návštevy zatiaľ stanovený nebol,“ prezradil Marek Trubač z prezidentského paláca.

Optimistom je aj hovorca Kon-

ferencie biskupov Slovenska Jozef Kováčik. „Naša nádej na návštevu Svätého Otca sa zvyšuje, ale stále nemáme nič oficiálne potvrdené,“ povedal. Slovenskí biskupi pozvali pápeža na rok 2012, keď sa má začať Rok svätého Cyrila a Metoda pri príležitosti 1 150. výročia príchodu slovanských vierozvestcov Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Oslavy sa majú uskutočniť od 3. do 5. júla 2012. Hlavu katolíckej cirkvi pozvali do Bratislavy Nitry, Žiliny a Prešova. „Program bude závisieť od toho, či bude návšteva potvrdená a koľko dní potrvá,“ dodal Kováčik. (ms), *Nový čas*, 4.7.2011

Expedícia TV JOJ v Rumunsku

Rímsko-katolícky kňaz je zároveň starostom dediny. Na Slovensku nevidané a neslýchané, no v Rumunsku je to realita, aj keď tiež trochu výnimočné. Hlava farnosti a zároveň obce je z dediny osídlenej Slovákmi. Aj keby to na Slovensku bolo vnímané skôr ako škandál, miestni obyvatelia by inú zmenu ani nechceli, skôr naopak, majú pocit, že vďaka starostovi a farárovi v jednej osobe ich chudobnú obec čaká lepšia budúcnosť.

Tento muž, rumunský Slovák je raritou, akú nemáme ani u nás doma. V kostole si oblieka kňazské rúcho a cez deň oblek, v ktorom si sadá do kresla starostu. Presne tak, kňaz je starostom.

Túto funkciu v Novej Huti zastáva už 11 rokov. Teraz sme u pána farára, alebo u pána starostu?“

Albert Augustín, starosta dediny Nová Huta (...): „U obidvoch. Všetky veci čo sa týkajú farnosti a obecného úradu, to sú tie isté.“

Redaktor TV JOJ: „Aj keď si kňaz vybral za starostu samotní obyvatelia, ten musel žiadosti posielat' až na pápežský úrad.“

Albert Augustín, starosta dediny Nová Huta (...): „Biskup ďalej žiadal povolenie z Ríma čo sa z úradu pre kňazov. Ja politiku nerobím, nemiešam sa do toho, lebo ani ma to nezaujíma, ale snažím sa o rozvoj obce.“

Redaktor TV JOJ: „Nová Huta, obec plná prekvapení. Okrem toho, že miestny kňaz je zároveň starostom,

nájdete tu napríklad aj takéto vzácne nábytky. Niekedy za ním sedával bývalý rumunský diktátor Ceaucescu.

Teraz patrí slovenskému obecnému úradu.“

Albert Augustín, starosta dediny Nová Huta (...): „Ja som tu ani stoličky poriadne nemal.“

Jozef Kačmáry, redaktor TV JOJ: „Náhodou prechádzal okolo sídla bývalého diktátora a v tom zbadal nádherný nábytok, evidentne odsúdený na likvidáciu.“

Albert Augustín, starosta dediny Nová Huta (...): „Pozerám, od prachu to bolo, hovorím - čo s tým robíte chlapi? Ale vyhodili sme to.“

Redaktor TV JOJ: „Pohodený nábytok naložil do nákladného auta a odvtedy je súčasťou úradu. Vôbec sa nehanbí za to, že patril diktátorovi.“

Albert Augustín, starosta dediny Nová Huta (...): „Krásne veci sú to.“

Redaktor TV JOJ: „I keď v dedine zaznamenali veľký odliv Slovákov za lepším životom, farár chce bojovať o titul najkrajšej dediny Európy.“

Albert Augustín, starosta dediny Nová Huta (...): „Lebo tu prišli tí najchudobnejší, ktorí neprišli si tu vystaviť chatu, ale prišli pracovať, za tvrdou prácou, drevorubači.“ Jozef Kačmáry, redaktor TV JOJ: „Napriek tomu tvrdí že turisti nájdu v dedine to, čo už na Slovensku neexistuje – život ako pred 50 rokmi u nás.

Jozef Kačmáry, TV JOJ, 2.7.2011

22.ročník

cyrilo-metodských dní v Terchovej

Záverečným galakonzertom v Kostole sv. Cyrila a Metoda v utorok vyvrcholil 22.ročník cyrilo-metodských dní v Terchovej. Predstavila sa na ňom aj svetoznáma operná speváčka Eva Urbanová. Pre nepriaznivé počasie organizátori presunuli slávnostnú omšu do Kostola sv. Cyrila a Metoda. Celebroval ju žilinský diecézny biskup Tomáš Galis. **Rádio VIVA, 5.7.2011**

Kňaz odmietol pochovať dieťa

Možno si ešte spomínate na prípad z Kluknavy na východe Slovenska kde iste rodine tamjší farár odmietol pochovať dieťa. Nešťastní rodičia sa s ním museli na cintoríne rozlúčiť bez obradu. Prešlo niekoľko mesiacov a situácia sa opakuje. Pohrebu sa nevedia domôcť iní rodičia, údajne preto, že sa spojili so sektou a cirkev opustili. Obvinený pár, s ktorým sa rozprával Vlado Jurek však tvrdí, že obaja sú veriaci, a dieťa, ktoré nespáchalo žiadny hriech si toto všetko nezaslúži.

Vlado Jurek, redaktor TV JOJ: „Rodina nebohého chlapca ostala konaním farára nemilo prekvapení. Podobná situácia sa stala ich susedom z osady, pred niekoľkými mesiacmi. Vtedy tiež farár odmietol pochovať dieťa, ktoré krátko po narodení zomrelo v nemocnici. Podľa vyjadrenia farárových nadriadených z biskupského úradu v Spišskej Novej Vsi si za to rodičia detí môžu sami. Údajne zle praktizovali kresťanskú vieru a údajne sa nechali zlákať istým pastorom do nejakej sekty. Rodičia nebohého chlapca to ale odmietajú, tvrdia, že niektorí osadníci z Richnavy údajne vystúpili z kresťanskej viery a pridali sa na stranu pastora, avšak oni to práve neboli a farár všetkých hádže do jedného vreca. Otec chlapca odišiel z fary nahnevaný, vrátil sa do osady kde sa rodina dala dohromady, išli spolu na cintorín, kde dieťa pochovali, vykopali mu aj hrob, ale namiesto farára tam mali svojho známeho, ktorý na rozdiel od nich už čítal bibliu.“ **TV JOJ, 7.7.2011**

Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane...

Symbolicky na sviatok sv. Cyrila a Metoda posvätil v Kapušanoch v okrese Prešov Jozef kardinál Tomko súsošie týchto dvoch vierozvestcov, ktoré je umiestnené na miestnej fare a je dielom miestneho rezbára Jána Križovenského. „Odkaz sv. Cyrila a Metoda je dôležitý aj dnes, takmer po 1150 rokoch od ich príchodu na územie Veľkej Moravy. Priniesli vieru, ale aj kultúru,“ uviedol v príhovore Tomko. Zdôraznil, že oboch dnes vníma

celý kresťanský svet ako mimoriadne osobnosti. „Aj svätý otec Ján Pavol II. ich predsa označil za apoštolov Slovanov,“ dodal. V slávnostnej liturgii sa kardinál venoval otázkam viery a dnešnej spoločnosti. „Viera nie je len otázkou modlitieb. Boha v sebe treba mať v každodennom živote, v práci, škole, vo verejnom živote a netreba zabúdať, že aj v politike,“ pripomenul. Cyrilo-metodskou národnou púťou a slávnostnou svätou omšou vyvrcholili včera v Nitre tradičné slávnosti Nitra, milá Nitra. Na slávnostnej svätej omši pod holým nebom na

Nitrianskom hrade, ktorej predsedal arcibiskup Cyril Vasil', kancelár Kongregácie pre východné cirkvi vo Vatikáne, sa stretlo niekoľko tisíc ľudí z celého Slovenska. Nechýbali medzi nimi mnohé osobnosti spoločenského, politického a kultúrneho života vrátane prezidenta SR Ivana Gašparoviča. „Isť v stopách svätých Cyrila a Metoda znamená pokračovať v ich diele. Dokážme, že sme ich nasledovníkmi na ceste viery, zákonného konania a ochrany našich národných záujmov,“ uviedol prezident. Arcibiskup vo svojej homílii pripomenul dedičstvo svätého Cyrila a Metoda, ku ktorému sa náš národ hrdo hlási. Zároveň zdôraznil potrebu naplňania poslania cirkvi v oblasti zákonodarstva.

„Problém spravodlivých zákonov a ich nestranného aplikovania nie je nový, príkladom toho je Metodovo napomenutie vládarom. Aj náš prvý arcibiskup musel pripomínať vtedajším vládarom a sudcom, aby v prvom rade oni sami dodržiavali zákony,“ uviedol arcibiskup.

Šport, 6.7.2011

Slovensko si pripomína odkaz vierozvestcov svätého Cyrila a Metoda

Výročie príchodu svätých solúnskych bratov si dnes v Nitre pripomenuli národnou cyrilometodskou púťou. Slávnostnej liturgii na hrade predsedal arcibiskup Cyril Vasil', ktorý je sekretárom Vatikánskej kongregácie pre východné cirkvi. Požehnal aj nový, 4. zvon pre Katedrálu svätého Emeráma. V Nitrianskom Podhradí organizátori pripravili historický turnaj o meč kráľa Svätopluka a ľudia tam môžu počúvať aj stredovekú hudbu. Informuje Michal Katuška:

„Dnešnú cyrilometodskú púť navštívilo na Nitrianskom hrade niekoľko tisíc ľudí. Zavítali na Nitriansky hrad z rôznych kútov Slovenska. Prezradili nám, že celé dopoludnie sa im veľmi páčilo a taktiež v nich zanechalo mnohé odkazy.“

Návštevníčka púte: „Perfektné to bolo. Kázeň čo hovoril v tej homílii trošku v tých ľuďoch, v našich Slovákoch, trošku to povedomie slovan-

ské a slovenské možno zarezonuje v nich.“

Redaktor: „Svätú omšu celebraval arcibiskup Cyril Vasil'. „Uvedomujem si, že Sviatok svätého Cyrila a Metoda, aj ako sviatok náboženský, ako sviatok štátny, má istý osobitný rozmer. Tu nejde o počet zúčastnených. Ide o to, na koľko a akým spôsobom je úcta k svätému Cyrilovi a Metodovi.“

Redaktor: „Vo svojej reči niekoľko krát spomenul nutnosť pestovať kresťanské hodnoty. Na národnej púti boli prítomní aj viacerí ústavní činitelia. Po skončení omše opantala nitrianske podhradie aj slovenská kultúra. Ľudia si tu mohli pozrieť rôzne tradičné remeslá a taktiež celým podhradím znela slovenská ľudová hudba. Všetci oslovení návštevníci Nitrianskeho hradu dúfajú, že myšlienky ktoré tu odzneli, budú ľudí sprevádzať čo najdlhšie.“

Rádio Slovensko, 5.7.2011

Púť na Devín sa vydarila

Na celom Slovensku sme si dnes pripomínali posolstvo vierozvestcov Cyrila a Metoda. Stovky ľudí si slovenských bratov a ich odkaz prišli uctiť aj na devínsku púť Prameň života. Púť má už svoju niekoľko-ročnú tradíciu a ľudia sa sem radi vracajú.“

Redaktorka TA3: „Slávnostnú omšu celebraval generálny vikár bratislavskej arcidiecézy Ján Formánek. Sviatok Cyrila a Metoda vníma ako hlboký odkaz nielen pre súčasníkov.“

Ján Formánek, generálny vikár bratislavskej arcidiecézy: „Ten odkaz svätého Cyrila a Metoda to je vlastne život z viery a samozrejme nemožno zabúdať ani na kultúrnosť.“

Marián Gavenda, devínsky farrár: „Cyrila a Metoda tu priniesli tú obrovskú dynamiku Božieho slova. Veriaci vnímajú bibliu ako slovo, z ktorého hovorí sám Boh. Čiže nad všetku literatúru, lebo to slovo je účinné.“

Redaktorka TA3: „Na devínsku púť prišli mladí aj starší veriaci nielen z Bratislavy, ale rôznych kútov Slovenska. Mnohí z nich chodia na túto púť každý rok a je pre nich vždy výnimočná.“

Pútnici: „Je to krásna tradícia a vysoko duchovná tradícia. Predsa len Cyril a Metod sú tí, ktorí priniesli kresťanstvo k nám, alebo ho rozšírili.“

Pútnici: „My sme tu domáci, nás to ťahá.“

Pútnici: „Prichádzame zo Žiliny a z celých Kysúc, za celé Kysuce sme tu. A svätý Cyril, svätý Metod sú naši miláčikovia.“

Gabriel Smatana, predseda OZ Dedičstvo otcov: „V poslednej dobe tie púte na Devín boli niekedy aj také honosnejšie, no a dneska sme znova sa ocitli v takom komornejšom prostredí.“

Redaktorka TA3: „Po omši sa pútnici presunuli na námestie pred Kostolom svätého kríža. Zabavili sa, posilnili gulášom a občerstvili pohárom vína. Kultúrny program cyrilometodských osláv pokračoval v kostole. Prvá púť na Devín pri príležitosti cyrilometodských osláv sa konala v roku 1945. A tá dnešná celkom určite nebola posledná.

Barbara Štefanovičová, TA3, 5.7.2011

Kardinál pripomenul odkaz vierozvestcov

Viera je svetonázor, spôsob života a jeho kultúra. Aj tieto slová dnes adresoval obyvateľom Kapušian pri Prešove kardinál Jozef Tomko. Rok po zničujúcich zosuvoch pôdy prišiel na Sviatok svätého Cyrila a Metoda povzbudiť veriacich z obce a jej okolia.“

Redaktor STV: „Rodák zo Zemplína najprv vysvätil obnovené súsošie dvoch vierozvestcov na priečelí miestnej fary. V kázni niekoľkokrát vyzdvihol dielo bratov zo Solúna, ktorí vstúpili našim predkom vieru aj múdrosť a to po neúspešných pokusoch franských či germánskych kňazov.“

Ján Tomko, kardinál rímsko-katolíckej cirkvi: „Nevtedeli sa prihovoriť k ľudu, keďže tá cesta išla práve cez reč a oni prišli a mali ten kľúč k ľudu a to je dôležité.“

Redaktor STV: „Pre 2500 obyvateľov obce bola návšteva kardinála zaujímavou skúsenosťou.“

Obyvatelka obce: „Duchovný zážitok.“

Obyvatelka obce: „Pritom nešťastí aj to je také šťastie a radosť vidieť ho tak naživo.“

Redaktor STV: „Návštevu si domáci spojili aj s vysvätením pamätnej tabule možno zabudnutému, ale o to väčšiemu rodákovi z obce Gabrielovi Kapimu, ktorý na začiatku 18. storočia pôsobil aj ako rektor Trnavskej univerzity.“

Peter Bujko, provinciál Spoločnosti Ježišovej na Slovensku: „Sa venoval aj nárečiam Trnavy a okoliu, taký jazykovedec, dalo by sa povedať tiež.“

Matúš Jaco, redaktor STV: „Už dlhšie sa hovorí o možnej budúcoročnej návšteve pápeža na Slovensku. Podľa kardinála Tomka by mala vyjsť snaha aj zo strany slovenských veriacich.“

Ján Tomko, kardinál rímsko-katolíckej cirkvi: „Dať mu motívy, prečo my ho tu chceme a čo by tu on mohol získať aj pre cirkev, pre univerzálnu cirkev? Myslím, že to je dôležité.“

Redaktor STV: „Konečné rozhodnutie o tom, či a kedy pápež Benedikt XVI. navštívi Slovensko, by malo padnúť začiatkom budúceho roka. **Matúš Jaco, STV 1, 5.7.2011**

Cyrilo-metodská púť v Nitre

Cyrilo-metodské oslavy vyvrcholili národnou púťou v Nitre. Slávnostnú svätú omšu pod holým nebom sledovali tisícky veriacich. Zraky upínali aj k vzácnemu relikviáru, v ktorom sú uložené pozostatky svätého Cyrila. Nitrianske biskupstvo ich vlastní ako jedinú na Slovensku.

Všetkých týchto pútnikov spojila spoločná cesta. V rytme zvonov hradnej katedrály stúpali na námestie pod Nitrianskym hradom. Starí, mladí, zdraví, či chorí, prichádzali s modlitbou na perách. Po chvíli bol hradný kopec posiaty tisíckami veriacich a všetci spínali ruky k nebu.

AA: „Aby sme si uctili svätého Cyrila a Metoda, máme začo.“

AA: „Máme sväté písmo, máme písmo.“

AA: „Sú to blahoslavení naši predkovia.“

AA: „Na Cyrila a Metoda sme sa brali.“

Redaktorka: „Títo manželia prišli poďakovať, ale aj prosiť za pokoj v rodine. Úpenlivé prosby a slová vdaky a úcty sa dali čítať v tvárach všetkých veriacich. Cyrilo-metodské poslanstvo zosilnelo, keď skauti pred poľný oltár priniesli unikátny relikviár s pozostatkami svätého Cyrila.“

Ivan Gašparovič, prezident Slovenskej republiky: „Svätý Cyril a Metod boli tí, ktorých si Slováci musia vážiť a prečo? Doniesli sem svetlo viery.“

Redaktorka: „Hlavný celebrant počas omše zdôraznil, že odkaz solúnskych bratov nespája len veriacich, ale celý národ.“

Cyril Vasil', arcibiskup a sekretár Kongregácie pre východné cirkvi:

„...Slovenska, ktorý o sebe povie, nie som veriaci, nie som katolík, nie som Slovák, môže súčasne povedať a predsa sú mi tieto historické postavy svojim spôsobom blízke.“

Redaktorka: „Po skončení omše posvätil nitriansky biskup Viliam Judák nový 2800 kilogramový zvon, ktorý osadia na prázdne miesto do veže hradnej katedrály. Symbolicky vyznieva nápis Chváľte Pána všetky národy, ktorý je okrem slovenčiny a latinčiny na počesť vierozvestcov zo Solúna vyrytý aj v staroslovenčine. Už budúci rok čakajú Slovensko veľkolepé cyrilo-metodské oslavy. V roku 2013 si totiž pripomíname 1150. výročie príchodu solúnskych bratov na naše územie.“

**Monika Jellušová
TV Markiza, 5.7.2011**

Príchod Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu si pripomínajú aj v Českej republike

Príchod Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu si pripomínajú aj v Českej republike a rovnako ako u nás, aj tam je tento deň štátnym sviatkom. Hlavné oslavy sa tradične konajú na Velehrade pri Uherskom Hradišti. Trvajú 3 dni a dnes tam bola hlavná svätá omša, ktorú celebraval olomoucký arcibiskup Jan Graubner. Hovorí pražský spravodajca Boris Kršňák:

„3-dňovou národnou púťou na Velehrad si v Českej republike pripomínajú sviatok Cyrila a Metoda. Dnes sa tam konala svätá omša, ktorú viedol olomoucký arcibiskup Jan Graubner. V príhovore brniansky biskup Vojtěch Cíkrle povedal:“

Vojtěch Cíkrle, brniansky bis-

kup: „Hodnoty tohto dedičstva sú korene, z ktorých vyrastala Európa nielen po stránke náboženskej, ale aj sociálnej, kultúrnej, právnej.“

Boris Kršňák, spravodajca SRo: „Na národnej púti, ktorá potrvá až do zajtra, sa zúčastnilo 25 000 pútnikov. Tohto roku už rezonovali aj prípravy na okružie 1150. výročie príchodu Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu v roku 2013, pretože osláv sa má zúčastniť aj pápež Benedikt XVI. Oslavy Cyrila a Metoda sa na Velehrade stretávajú aj s oslavami štátnosti Českej republiky, pretože podľa Kristiánovej legendy, Metod na Velehrade pokrstil knieža Bořivoja, prvého českého panovníka z rodu Přemyslovcov.“

Rádio Slovensko, 5.7.2011

Možnosť návštevy pápeža Benedikta XVI. na Slovensku je podľa Mikuláša Dzurindu stále otvorená

Možnosť návštevy Svätého otca Benedikta XVI. na Slovensku je podľa ministra zahraničných vecí Mikuláša Dzurindu stále otvorená.

Mikuláš Dzurinda, minister zahraničných vecí: „Dozvedel som sa, že pán prezident Gašparovič po návšteve Ríma, keď sa zúčastnil blahorečenia predchádzajúceho pápeža Jána Pavla II., dostal od Svätého otca Benedikta XVI. list, v ktorom sám Svätý otec pripomína, že si je plne vedomý a vdáč-

ný za pozvanie, ktoré od prezidenta Gašparoviča a KBS príst' na Slovensko dostal. Tak neviem, či ju srdečnosť a pozitívny duch tohto listu niečo indikuje, alebo nie. Som si vedomý všetkých limitov, vekových, časových a neviem akých, ale samozrejme zo srdca si nesmierne želám, a myslím si že sme aj podnikli potrebné kroky, aby sme sa návšteve Svätého otca na Slovensku povedzme na budúci rok mohli tešiť.“

Rádio Regina, 3.7.2011

V Kórei začnú liečiť kmeňovými bunkami

Južná Kórea sa stala prvou krajinou na svete, v ktorej odobrili liečbu kmeňovými bunkami v klinickej praxi. Pomáhať by mala pacientom, ktorí utrpeli srdcový infarkt. Kmeňové bunky sa začnú používať necelých šesť rokov po tom, čo ich výskum v Južnej Kórei takmer zlikvidoval škandál Hwang Woo-suka. Bol obvinený aj odsúdený za falšovanie výsledkov výskumu. Kórejský úrad pre dohľad nad potravinami a liekmi (KFDA) však od 1. júla povolil liečbu kmeňovými bunkami, čo odborníci považujú za veľké povzbudenie do ďalšieho výskumu v tomto odbore, o ktorom sa hovorí, že by mohol priniesť revolúciu do modernej medicíny. „Vláda otvorila dvere ďalšiemu progresívnemu výskumu,“ uviedol Oh-II-hwan, profesor molekulárnej biológie Katolíckej lekárskej univerzity v Soule. Kmeňové bunky sú základným stavebným kameňom organizmu. Vznikajú z nich všetky tkanivá aj bunky od nervových, cez srdcové až po kostné. Vedci chcú využiť ich schopnosť premeniť sa na akúkoľvek inú bunku v tele pri liečbe dosiaľ neliečiteľných ochorení vrátane rakoviny, cukrovky alebo ťažkého poškodenia miechy. Kórejčania v tomto prípade nepoužili kontroverzné embryonálne kmeňové bunky, ktoré sa získavajú z niekoľkodňových ľudských embryí. Dali prednosť dospelým kmeňovým bunkám získavaným zo vzoriek tkaniva dospelých ľudí. Kórea nie je úplne prvá, ktorá sa snaží liečiť ľudí kmeňovými bunkami. Vyskúšali ich už aj lekári v USA a Nemecku na pacientoch, ktorým nezaberala liečba

konvenčnými prostriedkami. Robili tak len v rámci výskumných projektov a Kórea je prvá, ktorá schválila použitie kmeňových buniek v klinickej praxi. Schváleniu novej liečebnej metódy predchádzalo šesť rokov klinických testov. Nakoniec KFDA schválil použitie terapie kmeňovými bunkami u pacientov, ktorí utrpeli vážny infarkt myokardu. „Toto nie je prvý liek z kmeňových buniek používaný len v Kórei, ale na celom svete. Dúfame, že posluží ako katalyzátor pre globálny pokrok vo výskume kmeňových buniek a ich aplikácii v lekárskej praxi,“ povedal Songjae-mann, prezident Kresťanskej univerzitnej nemocnice Yonsei Wonju. Napriek veľkej sláve okolo schválenia nového lieku k stopercentnej istote a spokojnosti s novou liečebnou metódou kórejským výskumníkom chýba posúdenie lieku skupinou nezávislých expertov. Spoločnosť FCB-Pharmicell uviedla, že stále ešte hľadá kritických odborníkov, ktorých posudok by umožnil publikovať výsledky výskumu a klinických testov v niektorom z prestížnych vedeckých žurnálov. Južná Kórea bola kedysi považovaná za lídra v oblasti výskumu ľudských embryonálnych kmeňových buniek. Potom však reputáciou krajiny zatrasol Hwangov škandál. Ukázalo sa, že vedome manipuloval kľúčové údaje týkajúce sa klonovania kmeňových buniek. Ambiciózný vedec si nakoniec pripísal len jeden úspech. Ako prvému sa mu podarilo vyklonovať psa. Identický klon afganského chrtá dostal meno Snuppy.

mq, Reuters, Pravda 8.7.2011

V Rožňave sa opäť útočí plagátmi!

A teraz zosmiešňujú 11 poslancov a primátora

ROŽŇAVA - Papierové bojisko. Primátora a 11 poslancov zosmiešnilo dva bilbordov v centre mesta, ktoré kritizujú kontroverzný predaj podielu v teplárenskej firme. Objednávateľ reklamy poukazuje na netransparentnosť a nízku cenu, ktorá pripraví kasu o veľa peňazí. Podobný plagát už vlni v Rožňave škandalizoval aj dve tváre miestnych cirkevných hodnostárov.

Objednávateľom kritizujúcich bilbordov je Tibor Takáč (OKS). Tvrdí, že na bilbord sa vyzbierali nespokojní občania. Predaj podielu v teplárenskej firme totiž považujú za nevýhodný a kritizujú aj zlé hospodárenie mesta. „Považujem to za zbabelý krok istej skupiny, ktorá ma chce zstrašiť,“ vraví primátor Rožňavy Vladislav Laciak, ktorého podobizeň sa objavila na nových bilbordoch pri vytrácajúcich sa bankovkách. „Čo mám teraz vedľa postaviť vlastný pútač? Asi chcú, aby som sa vzdal, ale neurobím to! Rozpočet mesta treba naplniť a s peniazmi z mestského podielu v spoločnosti Tekor sa rávalo už skôr. S predajom predsa súhlasili až tri pätiny poslancov,“ dodal primátor. Na plagáte sú aj mená ďalších 11 poslancov, ktorí odklepli predaj podielu za 430-tisíc eur a pozemkov za 290-tisíc eur aj napriek nesúhlasu ďalších kolegov a občanov. Nespokojní objednávateľia bilbordov tentoraz nechcú ostať len pri tejto forme protestu, ale zvažujú podať aj žalobu na mesto.

(kz), Nový Čas 8.7.2011

Škandalizovali aj cirkev

Bilbordov osočujúce cirkev sa v Rožňave objavili už vlni na jeseň. Škandalizovali miestnych hodnostárov obrázkami bociana s dieťaťom i cigaretou. Rozporuplný pútač dopĺňali texty „Milujem suchý celibát!“ a „Chceme takýchto predstaviteľov katolíckej cirkvi?“

Ked' dejiny napísali porazení

O pôsobení Cyrila a Metoda na Veľkej Morave sa dozvedáme z diel ich žiakov, preto si treba dávať obzvlášť veľký pozor pri ich hodnotení.

Hovorí sa, že históriu píšu víťazi. Ale nie vždy je to tak. O Veľkomoravskej ríši vieme predovšetkým vďaka tým, ktorí zápas o tento štátny útvár prehrali - teda vďaka Byzantíncom. Dokonca i samotný názov Veľká Morava použil ako prvý vo svojom diele O spravovaní ríše byzantský cisár Konštantín Porfyrogenétos v polovici 10. storočia. Krajina ležiaca nad stredným tokom Dunaja bola vtedy už desaťročia mimo záujmovej sféry Byzantskej ríše a existovala ako pevná súčasť latinského západu, cirkevne orientovaného na pápežský Rím. O Veľkej Morave a jej panovníkovi Svätoplukovi písal skôr popisne, bez emócií či nostalgie nad vzdialeným územím, na ktorom sa svojim spôsobom jeho predchodcovia angažovali. A predsa, hoci nechtiac, dal tomuto štátnemu útvaru dodatočne názov, aký v čase jeho existencie nik nepoužíval.

Zahmlené dejiny

Dejiny Veľkej Moravy sú prekryté hmlou, z ktorej vyčnievajú len archeologické nálezy a niekoľko písomných prameňov, zachovaných nie v origináli, ale viackrát prepisovaných, a teda s rizikom, že boli, hoci azda len v nepodstatných drobnostiach, pozmenené. Dozvedáme sa z nich predovšetkým o konflikte medzi latinskou a byzantskou cirkvou. Ako vieme, v roku 886 boli žiaci v tom čase už zosnulých byzantských bratov Cyrila a Metoda za dramatických okolností z Veľkej Moravy vyhnaní a krajinu plne ovládli latinskí misionári na čele s Wichingom. Čo je však zaujímavé - víťazi svoje víťazstvo literárne nezaznamenali, zato porazení svoju porážku áno. Historici sú tak v zložitej situácii. Nielenže nemôžu písomné záznamy byzantskej proveniencie o cirkevnom zápase na Veľkej Morave konfrontovať s inými prameňmi, ale k dispozícii sú v zásade len tie aspekty jej vývoja, ktoré bezprostredne súvisia s osudmi cyrilo-metodskej misie.

Tendenčné zdroje

Nie je znevážením či dehonestáciou týchto prameňov, minimálne z literárneho hľadiska veľmi hodnotných, ak priznáme, že ide o tendenčné písomníctvo tak, ako to bolo vo včasnom

stredoveku štandardné a bežné; stačí si prečítať Životopis Karola Veľkého od opáta Einharda. Autori (žiaci a stúpenci byzantských bratov a ich diela) boli, samozrejme, len súčasťou a odrazom svojej doby. Nemali mať teda ako a prečo ambíciu podať objektívny, nezainteresovaný pohľad na opísané udalosti, v nich vystupujúce osobnosti či na spoločenské javy, ktoré sa ich osobne dotýkali - jednoducho nepísali, a teda ani nenapísali dejiny. Práve naopak. Úmyslom žiakov Cyrila a Metoda bolo osláviť oboch bratov a tomu podriadili nielen interpretáciu udalostí, ale aj argumentáciu. Týkalo sa to, samozrejme, predovšetkým vnútorných konfliktov, od ktorých nebola logicky ušetrená ani Veľká Morava. Najväčší konflikt (ak nepočítame vojnové udalosti) bol nepochybne práve zápas o cirkevnú orientáciu Veľkej Moravy. Odohral sa medzi príslušníkmi byzantskej misie (základom ich legitimacy bolo pozvanie moravského panovníka) a západnými kňazmi (tí zasa svoju legitimitu mohli oprieť o dlhodobú misijnú prácu, začatú pred príchodom Byzantíncov). Pre tento konflikt, tak ako aj jeho dramatické rozuzlenie, t. j. vyhnanie byzantských misionárov Svätoplukom, máme teda len jednostranné a navyše subjektívne podané informácie od žiakov a stúpenecov oboch bratov. Ak by bolo možné použiť prirovnanie zo športového prostredia, je to, ako keby sme o nejakom futbalovom zápase vedeli len vďaka porazeným. No a, samozrejme, naši hrali lepšie, súper (t. j. príslušníci latinskej misie) fauloval, rozhodca (t. j. Svätopluk) bol neobjektívny. Proste: lepší prehral. Avšak práve byzantskej misii a literárnej činnosti jej členov vďačíme za väčšinu historických správ o Veľkej Morave, aké máme po stáročiach od jej zániku k dispozícii. Bez nich by bolo pre nás 9. storočie do veľkej miery nepoznaným obdobím, predstavovaným len archeologickými nálezmi a vojnovými udalosťami zaznamenanými v západnej spisbe. Dokonca aj časť korešpondencie medzi Svätoplukom a pápežskou stolicou sa nám zachovala len vďaka tomu, že ju autori cyrilo-metodskej literatúry zahrnuli do svojho diela.

Podivné mlčanie víťazov

Na druhej strane všetky umelecké či vedecké diela, ktorými Slováci obohatili vlastnú i svetovú kultúru, boli písané

latinkou, teda písmom, ktoré k nám doniesli západní misionári v čele s Wichingom; cirkevne sa drvivá väčšina Slovákov hlási k Rímu - presne tak ako Wiching. V tejto situácii sa automaticky vynára otázka, ako je možné, že latinská strana nezanechala o svojom podstatne dlhšom a navyše víťaznom misijnom diele písomné svedectvá. Odpovedať by sa dalo len špekulatívne (napríklad že sa azda nezachovali). Ale dejiny možno „rekonštruovať“ iba na základe informácií, ktoré sú k dispozícii. Ak si teda uvedomíme jednostrannosť a navyše extrémnu torzovitosť známych písomných prameňov viažucich sa k obdobiu cyrilo-metodskej misie, pochopíme, pred akou zložitou úlohou bádatelia stoja. Podať vyvážený a podľa možnosti čo najobjektívnejší obraz tejto kapitoly našich dejín je preto mimoriadne náročné. V tak koncipovaných literárnych pamiatkach, akými sú cyrilometodskej texty, nie je ani pre skúseného historika jednoduché nájsť racionálne jadro. Preto sa študentom už v škole zdôrazňuje potreba kritického prístupu k prameňom.

Subjektivismus na objednávku

Samozrejme, prví historici či skôr proslovensky orientovaní vzdelanci, ktorí „objavovali“ pre slovenské dejiny dovtedy neznáme písomné pramene a ktorí aj pomocou nich stavali piliere národnej identity, k nim pristupovali skôr s nadšením ako s kritickosťou. Toto obdobie síce už máme dávno za sebou, ale z pochopiteľných dôvodov nie je ani dnes práca historikov úplne oslobodená od subjektivismu či časovosti. Zlé je, ak sa tak deje úmyselne na takzvanú spoločenskú objednávku, čo nie je nič iné len deformovanie historických faktov pre politickú potrebu. O nič iné nešlo ani pri obhajobe výroku slovenského expremiéra o „Starých Slovákoch“, ktorý sa, pochopiteľne, stretol s nesúhlasom až iróniou. Následná podpisová akcia asi dvadsiatich ľudí na podporu výroku politika sa obmedzila na nacionálne kádovanie, nie na vedeckú argumentáciu; nebolo totiž čím. Prítom sa touto akciou do vedeckého suterénu zosunuli aj niektorí historici staršej generácie, majúci za sebou inak rešpektovanú vedeckú prácu. Ani inštalovanie sochy Svätopluka na Bratislavskom hrade sa neobišlo bez emocionálnej diskusie. Nielen pre

pokračovanie na str. 8

Dvojičky z UNESCO

Jedným z najmladších reprezentantov slovenských pamiatok v zozname svetového dedičstva je súbor ôsmich drevených kostolov

Z vyše troch stoviek drevených kostolov, ktoré boli v minulosti roztrúsené po severnom a východnom Slovensku, sa zachovala asi pätina. Najväčšia koncentrácia týchto klenotov je v okolí Svidníka, kde sa nachádza 13 drevených kostolov. Ich poloha je väčšinou malebná - obvykle stoja na kopci obklopené zeleňou. Najčastejšie sa stavali z červeného smreka, používalo sa však aj tisové drevo.

Drevené kostoly majú zvyčajne jednoduchú architektúru. Katolícke stavby sú staršie a jednověžové s výraznejším vplyvom gotiky. Kostoly tzv. východného obradu sú trojvežové s gradovanými strechami zakončenými cibulovitými kupolami typickými pre chrámy východných cirkví. V interiéroch sú vzácne, bohato zdobené ikonostasy. V okolí Svidníka prevláda druhý typ drevených kostolov.

Bodružal a Ladomirová

Ako tip na výlet možno odporučiť najmä kostoly v Bodružale a Ladomirovej. Dôvodom nie je len fakt, že obidva objekty sú zaradené medzi pamiatky UNESCO, ale najmä to, že sú príkladom toho najkrajšieho, čo Slovensko v rámci kultúrneho dedičstva ponúka - obidva vyhlásili za národnú kultúrnu pamiatku. Osobitná architektúra chrámu v Bodružale, bezprostredné okolie, drevená ohrada so šindľovou strieškou a so vstupnou brámkou s makovičkou, so samostatnou zvonnicou a s priláhlým cintorínom tvoria jedinečný urbanistický celok a prirodzenú dominantu obce. Podobne aj chrám v Ladomirovej architektúrou a vnútorným vybavením patrí medzi najreprezentatívnejšie kostoly východného obradu na Slovensku.

Chrám sv. Mikuláša

Areál dominanty Bodružala, drevenej cerkvi zasvätenej sv. Mikulášovi, patrí k najstarším a najlepšie zachovaným chrámom východného obradu na Slovensku. Od roku 1685 stojí na vyvýšenom mieste nad cestou nad zástavbou. Je obohnaný drevenou ohradou z vodorovne uložených brvien prekrytých šindľovou sedlo-

vou strieškou, sprístupnený malou brámkou, ktorú tvoria štyri drevené stĺpy. Vnútri ohrady je starší cintorín. Samostatný objekt zvonice postavili neskôr, až v 19. storočí. Vnútorne zariadenie chrámu je barokové. Ikonostas a oltár pochádzajú z jednej dielne a zhotovili ich v roku 1794. Na hlavnom oltári sa nachádza hlavná ikona Ukrižovanie.

Chrám sv. Michala archanjela

Drevený chrám zasvätený sv. Michalovi archanjelovi postavili v roku 1742 v rovinnom teréne na východnom okraji Ladomirovej. Súčasťou areálu je samostatne stojaca mladšia hranolová zvonica a zrubová ohrada so zastrešenou vstupnou bránou. Zrubu, postavenému na nízkej kamennej podmurovke, dominuje kónický sa zužujúca veža so stípmo-rámovou konštrukciou. Celý zrub pred nepriaznivými klimatickými podmienkami chráni drevený šindel. Vnútorne zariadenie je zväčša barokové a pochádza z polovice 18. storočia. Dopĺňa ho niekoľko samostatných starších i mladších ikon, ktoré voľne visia v interiéri lode a svätyne. Z umelecko-remeselného hľadiska sú cenné a pozoruhodné štyri rokokové svietniky vyrezané z jedného kusa dreva. Časť ikon na ikonostase zničili boje počas druhej svetovej vojny. V svätyni sa na oltári nachádza ikona Ochrana Bohorodičky.

Daniel Kollár, SME 8.7.2011

Trojdielny chrám

V horskej obci Mirol'a, vo Svidníckom okrese, stojí drevený gréckokatolícky Chrám Ochrany Presvätej Bohorodičky. Bol postavený v roku 1770 a prežil pod Duklou obe svetové vojny. Ide o typickú trojdielnu a trojpriestorovú stavbu s tromi krížmi na troch vežičkách, ktorých výška sa smerom na východ postupne znižuje. Zaujímavosťou pre návštevníkov je najmä „minimúzeum“ vo vstupnej časti chrámu, kde sa nachádzajú artefakty, ako sú ručne kované klince, súbor vzácnych kníh zo 17. a 18. storočia s ručnými dobovými zápismi či plaštenica - obraz Krista v hrobe, ktorý bol objavený pri oprave oltára. Vnútorňa výzdoba a ikonostas, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou, pochádzajú z 18. storočia. Má štvor-

dokončenie zo str.7

otázku, či vôbec ide o sochu tohto panovníka, ale hlavne pre jeho miesto v slovenských dejinách a dosiahnutý titul. Pri výroku o Svätoplukovi ako o „kráľovi Starých Slovákov“ jeho iniciátori dali prednosť dedukciám a apelovali na národné ctenie, pričom výrazne potlačili historické argumenty. Je zaujímavé, že na rozdiel od Wíchinga ho omilostili čechoslovakisti, ľudáci aj dnešní nacionalisti: v očiach pokračovateľov diela Cyrila a Metoda to bol Svätopluk „celkom tupý

... nerestnou rozkošou zbavený rozumu“. Ale, samozrejme, ani toto nemožno považovať za historickú charakteristiku Svätopluka.

Úloha historika

V roku 2013 uplynie 1150 rokov od príchodu Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. To bude iste impulz na rôzne kultúrne, publikačné i výstavné aktivity. Bude to však zároveň príležitosť, aby sme sa na veľkomoravské dejiny a byzantskú misiu zvlášť prestali pozerat' jednostranne ako na boj dobra a zla s jasne vymedzenými úlohami aktérov, ale vytvorili priestor aj pre otvorenú a dôstojnú diskusiu nad koncepciou našich národných dejín. Pretože úlohou historika nie je stavať pomníky ani zatracovať, ale, ako to povedal už zosnulý brilantný znalec našich dejín Ľubomír Lipták, komentovať.

Vladimír Turčan, archeológ
SME, 7.7.2011

radovú architektúru s ikonami poukladanými na štyroch poschodiach. V chrámovej lodi sa nachádza bohatá galéria ikon prevažne zo 17. storočia, ktoré pochádzajú pravdepodobne zo staršieho dreveného chrámu. Prvá oprava chrámu bola nutná hneď po skončení druhej svetovej vojny, počas ktorej bol značne poškodený. Ikonostas prešiel poslednou opravou v 70. rokoch 20. storočia a v súčasnosti prebieha postupné reštaurovanie ikon v chrámovej lodi. Reštaurovaný je už oltár, ktorý lemuje rustikálno-rokokový vyrezávaný rám s obrazom Krista nesúceho kríž. Kompletná obnova dreveného chrámu, ktorá bola možná vďaka projektu „Obnovme si svoj dom“, prebehla v rokoch 2006 - 2008.